

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ

Кафедра правоохоронної діяльності та поліціїстики
Факультет № 6

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

навчальної дисципліни «**Протидія поліції нелегальній міграції**»
вибіркових компонент освітньої програми першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти

262 Правоохоронна діяльність (Правоохоронна діяльність)

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 21 грудня 2023 року № 11

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 20 грудня 2023 року № 12

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 21 грудня 2023 року № 11

Розглянуто на засіданні кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики
Протокол від 14 грудня 2023 року № 13

Авторський колектив:

1. Завідувач кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики, кандидат юридичних наук, професор Панова Ірина Вікторівна.
2. Старший викладач кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики, кандидат юридичних наук Крут Катерина Олегівна.

Рецензенти:

1. Заступник начальника відділення поліції № 3 Харківського районного управління поліції № 1 ГУНП в Харківській області, д.ю.н., с.н.с. Прокопенко О.Ю.
2. Доцент кафедри адміністративного права та процесу Факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, к.ю.н., доц. Казанчук І.Д.

1. Структура навчальної дисципліни
1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни					Вид	
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття		Самостійна робота
Семестр № 6 на базі повної загальної середньої освіти (3 курс)							
Тема № 1. Місце, роль та правові засади діяльності Національної поліції України у сфері реалізації норм міграційного права.	8	2		2		4	ЗАЛІК
Тема № 2. Нелегальна міграція та її місце у міграційно-правових відносинах.	10	2		2		6	
Тема № 3. Національна поліція України як суб'єкт міграційного права.	10	2		2		6	
Тема № 4. Громадянство та правовий статус громадян, іноземців та осіб без громадянства.	10	2		2		6	
Тема № 5. Поняття та правовий статус біженців.	10	2		2		6	
Тема № 6. Загальна характеристика правового режиму міграції в Україні.	10	2		2		6	
Тема № 7. В'їзд в Україну і виїзд з України. Видворення нелегальних мігрантів.	10	2		2		6	
Тема № 8. Механізм протидії нелегальній міграції.	10	2		2		6	
Тема № 9. Правове регулювання екстрадиції в Україні.	10	2		2		6	
Тема № 10. Організація діяльності Національної поліції України щодо протидії нелегальній.	10	2		2		6	
Тема № 11. Адміністративна відповідальність в механізмі протидії нелегальній міграції.	10	2		4		6	
Тема № 12. Міжнародне	10	2		2		6	

співробітництво поліції щодо протидії нелегальній міграції.						
Всього за весь термін навчання	120	24		26		70

**1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 6 на базі повної загальної середньої освіти (3 курс)							
Тема № 1. Місце, роль та правові засади діяльності Національної поліції України у сфері реалізації норм міграційного права.	12	2				10	З А Л І К
Тема № 2. Нелегальна міграція та її місце у міграційно-правових відносинах.	11	2				9	
Тема № 3. Національна поліція України як суб'єкт міграційного права.	11	2				9	
Тема № 4. Громадянство та правовий статус громадян, іноземців та осіб без громадянства.	9					9	
Тема № 5. Поняття та правовий статус біженців.	9					9	
Тема № 6. Загальна характеристика правового режиму міграції в Україні.	11			2		9	
Тема № 7. В'їзд в Україну і виїзд з України. Видворення нелегальних мігрантів.	10					10	
Тема № 8. Нелегальна міграція та заходи протидії.	9					9	
Тема № 9. Правове регулювання екстрадиції в Україні.	9					9	
Тема № 10. Організація діяльності Національної поліції України щодо протидії нелегальній.	9					9	

Тема № 11. Адміністративна відповідальність в механізмі протидії нелегальній міграції.	11			2		9	
Тема № 12. Міжнародне співробітництво поліції щодо протидії нелегальній міграції.	9					9	
Всього за весь термін навчання	120	6		4		110	

2. Методичні вказівки до семінарських (практичних, лабораторних) занять

Тема № 1. «Місце, роль та правові засади діяльності Національної поліції України у сфері реалізації норм міграційного права».

Семінарське заняття №1: Місце, роль та правові засади діяльності Національної поліції України у сфері реалізації норм міграційного права.

Навчальна мета заняття: *надання розуміння мети вивчення дисципліни «Протидія поліції нелегальній міграції», а також знань про історичні аспекти становлення та розвитку міграційного права в Україні, поняття міграційного права, його предмет, метод та завдання, механізм правового регулювання, принципи та функції міграційного права України як галузі права, його систему, структурні елементи та джерела міграційного права.*

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття нелегальної міграції.
2. Ознаки нелегальної міграції.
3. Загальна характеристика та зміст протидії поліції нелегальній міграції.

Додаткові питання:

- Що таке міграція?
- Які ознаки має міграція?
- Які чинники спричиняють міграційні процеси?
- Що таке протидія нелегальній міграції?

Теми рефератів:

1. Протидія поліції нелегальній міграції.
2. Місце міграційного права України в системі національного права.
3. Зміст протидії нелегальній міграції.

Тема № 2. «Нелегальна міграція та її місце у міграційно-правових відносинах».

Семінарське заняття №2: Нелегальна міграція та її місце у міграційно-правових відносинах.

Навчальна мета заняття: *засвоєння поняття міграційно-правових відносин як предмету міграційного права, та нелегальній міграції, їх юридичний зміст, види міграційно-правових відносин розуміння спектру суспільних відносин, яким*

властиві ознаки, що характеризують їх як міграційно-правові відносини, розуміння специфіки нелегальній міграції в міграційно-правових відносин, особливості їх структурних елементів, природи та підстав їх виникнення, змін, припинення та зв'язку з адміністративно-правовою діяльністю спеціальних суб'єктів.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та ознаки міграційно-правових відносин.
2. Структура міграційно-правових відносин.
3. Види міграційно-правових правовідносин.
4. Нелегальна міграція у міграційно-правових відносинах

Додаткові питання:

- Особливості та структура соціальних відносин, які складають предмет регулювання міграційного права.
- Сформулюйте поняття та ознаки міграційно-правових відносин.
- У чому виявляються особливості міграційно-правових відносин?
- Що є підставами виникнення, зміни та припинення міграційно-правових відносин?
- За якими критеріями класифікуються міграційно-правові відносини?

Теми рефератів:

1. Юридична характеристика учасників міграційно-правових відносин.
2. Структура міграційно-правових відносин.
3. Види міграційно-правових правовідносин.

Тема № 3. «Національна поліція України як суб'єкт міграційного права».

Семінарське заняття №:3 Національна поліція України як суб'єкт міграційного права.

Навчальна мета заняття: засвоєння поняття суб'єктів та об'єктів міграційного права, розуміння класифікації суб'єктів та об'єктів міграційного права на види, їх правової характеристики, поняття та структури адміністративно-правового статусу, обсягу прав та обов'язків, компетенції та повноважень суб'єктів міграційного права.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття суб'єктів міграційного права.
2. Права та обов'язки учасників міграційно-правових відносин.
3. Суб'єкти та об'єкти міграційно-правових правовідносин.
4. Місце Національній поліції України у міграційно-правових відносинах.

Додаткові питання:

- Дайте визначення поняттю суб'єкта міграційного права.
- Визначте види суб'єктів міграційного права.
- Установіть співвідношення понять «суб'єкт міграційного права» та «суб'єкт міграційних правовідносин».
- Назвіть складові елементи правового статусу суб'єкта міграційного права.

Теми рефератів:

1. Поняття та сутність міграційної правосуб'єктності.
2. Правовий статус окремих суб'єктів міграційного права.
3. Спеціальні суб'єкти в міграційному праві.

Тема № 4. «Громадянство та правовий статус громадян, іноземців та осіб без громадянства».

Семінарське заняття №:4 Громадянство та правовий статус громадян, іноземців та осіб без громадянства

Навчальна мета заняття: *у засвоєнні основних ознак правового інституту громадянства в Україні щодо визнання права на громадянство як природного права людини, розкриття принципів громадянства та його регламентації, основних термінів, категорій та порядку, правил та механізму набуття громадянства України, документів, що підтверджують громадянство України, підстав та порядку припинення громадянства України та скасування рішень про набуття громадянства України.*

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та зміст інституту громадянства.
2. Підстави та форми набуття громадянства України.
3. Підстави припинення громадянства України.
4. Іноземці та особи без громадянства, їх права та свободи.

Додаткові питання:

- Порядок виїзду громадян України з території України. Виїзд з території України іноземців та осіб без громадянства.
- Обмеження виїзду людини та громадянина з території України.
- Зробіть аналіз підстав набуття громадянства та підстав припинення громадянства України.
- Дайте перелік осіб яким може бути відмовлено у набутті громадянства України.

Теми рефератів:

1. Загальна характеристика документів, що підтверджують громадянство України.
2. Характеристика основних підстави набуття громадянства України.
3. Аналіз підстав набуття громадянства та підстав припинення громадянства України.
4. Загальне поняття громадянства у відповідності до правових норм.

Тема № 5. «Поняття та правовий статус біженців».

Семінарське заняття №:5 Поняття та правовий статус біженців

Навчальна мета заняття: *засвоєння поняття біженця, його адміністративно-правового статусу як особи, яка потребує додаткового або тимчасового захисту, як суб'єкту міграційних процесів та визначення його прав*

у міжнародному законодавстві юридичної природи та змісту права на притулок, надання знань про особливості реалізації механізму надання, втрати та позбавлення статусу біженця.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття «біженець» та визначення його прав у міжнародному законодавстві.
2. Особи, що потребують додаткового або тимчасового захисту.
3. Набуття статусу біженця або особи, яка потребує додаткового захисту в Україні.
4. Втрата і позбавлення статусу біженця або особи, яка потребує додаткового захисту в Україні.

Додаткові питання:

- Якими є особливості визначення прав біженців у міжнародному законодавстві?
- Назвіть категорії осіб, які визначаються як такі, що потребують міжнародного захисту.
- Який порядок набуття статусу біженця в Україні?
- Який порядок набуття статусу особи, яка потребує додаткового захисту в Україні?
- Назвіть підстави втрати статусу біженця в Україні.
- Назвіть підстави втрати додаткового захисту в Україні.
- Назвіть підстави і порядок позбавлення статусу біженця в Україні.
- Назвіть підстави і порядок позбавлення додаткового захисту в Україні.

Теми рефератів:

1. Правовий статус біженців в Україні.
2. Особливості реалізації механізму надання, втрати та позбавлення статусу біженця.
3. Правовий статус особи, що потребують додаткового або тимчасового захисту.
4. Правовий механізм втрати і позбавлення статусу біженця або особи, яка потребує додаткового захисту в Україні.

Тема № 6. «Загальна характеристика правового режиму міграції в Україні».

Семінарське заняття №:6 Загальна характеристика правового режиму міграції в Україні

Навчальна мета заняття: *у наданні знань про поняття міграції як правового явища, види міграції, про механізм адміністративно-правового регулювання міграції, організуючу діяльність органу виконавчої влади, виконавчо-розпорядчий характер діяльності міграційної служби, поняття та правову характеристику міжнародної міграції, поняття та особливості трудової міграції.*

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та зміст міграції.
2. Правова та соціальна характеристика міграційних процесів.

3. Види та ознаки міграції.

4. Імміграція, еміграція, репатріація та інші правові категорії переміщення осіб між країнами світу.

Додаткові питання:

- Якими є особливості визначення прав біженців у міжнародному законодавстві?
- Поняття «міграція», «мігрант».
- Назвіть види міграції.
- Міжнародна міграція: поняття, напрямки.
- Назвіть види міжнародної міграції.
- Проаналізуйте нормативно-правове регулювання міжнародної міграції.
- Назвіть та охарактеризуйте діяльність міжнародних організацій у сфері міграції.
- Сформулюйте поняття трудової міграції, назвіть наслідки трудової міграції.
- Назвіть види трудової міграції.
- Охарактеризуйте міжнародно-правові основи трудової міграції.

Теми рефератів:

1. Норми міжнародно-правових актів з питань регулювання правового статусу емігрантів.
2. Характеристика правового становища емігрантів - іноземців і осіб без громадянства в Україні.
3. Правовий статус нелегальних мігрантів та основні напрямки діяльності держави по попередженню нелегальної міграції.

Тема № 7. «Правове регулювання в'їзду в Україну, виїзду за її межі та пересування по території України».

Семінарське заняття №:7 Правове регулювання в'їзду в Україну, виїзду за її межі та пересування по території України

Навчальна мета заняття: *у засвоєнні поняття про правила в'їзду в Україну, виїзду за її межі та пересування по території України, знань щодо документів, які посвідчують особу та дають їй право на перетин державного кордону України, поняття та загальної характеристики віз, їх категорій та видів, підстав та порядку в'їзду на територію України та виїзду за її межі, порядку пересування іноземців та осіб без громадянства по території України та вибору ними місця проживання, підстав та порядку висилання іноземця та особи без громадянства за межі України.*

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Документи, що посвідчують особу та дають їй право на перетин державного кордону України.
2. Загальна характеристика віз, їх категорії та види.
3. Підстави та порядок в'їзду на територію України та виїзду за її межі.
4. Порядок пересування іноземців та осіб без громадянства по території України та вибору ними місця проживання.
5. Підстави та порядок висилання іноземця та особи без громадянства за межі

України..

Додаткові питання:

- Перерахуйте типи віз та дайте їх загальну характеристику.
- Вкажіть, за яких обставин іноземцям та особам без громадянства може бути відмовлено у наданні візи.
- Назвіть підстави та охарактеризуйте порядок в'їзду на територію України та виїзду за її межі громадян України.
- Назвіть умови та підстави в'їзду на територію України, транзитного проїзду через територію України та виїзду з території України іноземців та осіб без громадянства.
- Укажіть, в яких випадках може бути обмежено право іноземців та осіб без громадянства на свободу пересування та вільного вибору ними місця проживання.

Теми рефератів:

1. Загальне поняття громадянства у відповідності до правових норм.
2. Характеристика основних підстави набуття громадянства України.
3. Перелік осіб яким може бути відмовлено у набутті громадянства України.
4. Загальна характеристика документів, що підтверджують громадянство України.
5. Аналіз підстав набуття громадянства та підстав припинення громадянства України.

Тема № 8. «Механізм протидії нелегальній міграції».

Семінарське заняття №:8 Механізм протидії нелегальній міграції

Навчальна мета заняття: *опанування основних положення у сфері правового та безпекового забезпечення міграційних процесів в Україні та, насамперед, адміністративної діяльності спеціальних органів виконавчої влади щодо боротьби з нелегальною міграцією, висвітлення питань, які відносяться до інститутів міграції, імміграції і еміграції, їх видів та складових, питань, що стосуються статусів суб'єктів, які належать до інститутів міграції, імміграції та еміграції, вивчення змісту нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері міграційних процесів, визначення кола посадових осіб, які реалізують управлінську політику в галузі міграційного права та юридичну відповідальність учасників міграційних правовідносин за порушення законодавства України у міграційно-правовій сфері.*

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Нелегальна міграція: поняття та вплив на громадський порядок і громадську безпеку.
2. Торгівля людьми як прояв нелегальної міграції.
3. Причини нелегальної міграції.
4. Заходи протидії нелегальній міграції.

Додаткові питання:

- Які світові країни є найбільшими постачальниками нелегальних мігрантів?

- Які ознаки нелегальної міграції як соціального явища Вам відомі?
- Назвіть чинники, які сприяють поглибленню нелегальної міграції.
- Які негативні наслідки тягне за собою нелегальна міграція?
- У чому полягають прямий і побічний вплив нелегальних мігрантів на рівень злочинності?
- Визначте риси, властиві торгівлі людьми як прояву нелегальної міграції.
- Охарактеризуйте причини нелегальної міграції за сферами поширення та змістом.
- У чому полягає відмінність торгівлі людьми від нелегального переправлення мігрантів?

Теми рефератів:

1. Правова характеристика торгівлі людьми та заходи протидії.
2. Правові та соціальні причини нелегальної міграції.
3. Характеристика заходів протидії нелегальній міграції.
4. Юридичні фактори впливу нелегальної міграції на рівень злочинності.

Тема № 9. «Правове регулювання екстрадиції в Україні».

Семінарське заняття №:9 Правове регулювання екстрадиції в Україні

Навчальна мета заняття: *засвоєння поняття екстрадиції (видачі затриманої особи), як форми міжнародної співпраці держав у боротьбі зі злочинністю, вивчення нормативно правової бази, що регламентує порядок видачі (екстрадиції) фізичних осіб, поняття і порядку екстрадиції особи, яка вчинила правопорушення, поняття та зміст спрощеного порядку видачі фізичної особи.*

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та правовий зміст екстрадиції.
2. Правила та порядок екстрадиції особи, яка вчинила правопорушення.
3. Спрощений порядок видачі фізичної особи.
4. Екстрадиційний арешт та інші заходи запобіжного характеру, що застосовуються міграційними органами.

Додаткові питання:

- Дайте визначення екстрадиції.
- З яких етапів складається процес екстрадиції?
- Визначте права особи, що підлягає видачі.
- Визначте строки та процедуру оформлення тимчасового арешту.
- Визначте мету та строки застосування екстрадиційного арешту.
- У чому полягає екстрадиційна перевірка?
- Визначте підстави для відмови у видачі (екстрадиції) особи іноземній державі.
- Що є підставою для застосування спрощеного порядку видачі фізичної особи?
- Які обставини мають бути відображені в письмовому клопотанні прокурора про затвердження згоди особи на видачу?

Теми рефератів:

1. Правова характеристика спрощеного порядку видачі фізичної особи.
2. Правові підстави для відмови у видачі (екстрадиції) особи іноземній державі.
3. Юридична характеристика застосування екстрадиційного арешту.

Тема № 10. «Організація діяльності Національної поліції України щодо протидії нелегальній».

Семінарське заняття №:10 Організація діяльності Національної поліції України щодо протидії нелегальній

Навчальна мета заняття: *засвоєння знань про правовий статус Державної міграційної служби України, особливості нормативно-правового регулювання її діяльності, мета та принципи діяльності, завдання та функції, повноваження та порядок взаємодія Державної міграційної служби України з іншими владними суб'єктами з питань міграції.*

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Нормативно-правове регулювання діяльності Національної поліції України.
2. Принципи діяльності, завдання та функції Національної поліції України.
3. Повноваження Національної поліції України щодо протидії нелегальній міграції.
4. Взаємодія Національної поліції України з іншими владними суб'єктами з питань міграції.

Додаткові питання:

- Охарактеризуйте нормативно-правове регулювання діяльності Національної поліції України
- Які принципи діяльності Національної поліції України ви знаєте?
- Розкрийте завдання Національної поліції України.
- Якими є основні функції Національної поліції України?
- Охарактеризуйте повноваження Національної поліції України.
- У чому полягає сутність взаємодії Національної поліції України з іншими владними суб'єктами з питань міграції?
- З якими владними суб'єктами взаємодіє Національна поліція України?
- У чому полягає сутність взаємодії Національної поліції України з іншими владними суб'єктами з питань міграції?

Теми рефератів:

1. Завдання та основні функції Національної поліції України щодо протидії нелегальній міграції.
2. Повноваження Національної поліції України Національної поліції України.
3. Взаємодія Національної поліції України з іншими органами виконавчої влади з питань міграції.

Тема № 11. «Адміністративна відповідальність в механізмі протидії нелегальній міграції.»

Семінарське заняття №:11 Адміністративна відповідальність в механізмі протидії нелегальній міграції

Навчальна мета заняття: засвоєння поняття, особливостей та підстав адміністративної, кримінальної та цивільно - правової відповідальності за порушення міграційного законодавства, засвоєння їх ознак та складу, вивчення питань щодо визначення виду стягнень за правопорушення у сфері міграції та загальних правил їх накладення, комплексу заходів державного примусу, що застосовуються Державною міграційною службою, поняття, видів та особливостей міграційно-примусових заходів, підстав, особливостей та порядку скорочення строку тимчасового перебування на території України, підстав та процесуального порядку прийняття рішення про примусове повернення іноземців та осіб без громадянства, поняття, сутності та призначення реадмісії за законодавством України, процедури примусового видворення іноземців та осіб без громадянства, а також юридичної відповідальності посадових осіб Державної міграційної служби України за порушення міграційного законодавства.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та види адміністративної відповідальності за порушення міграційного законодавства.
2. Особливості та підстави адміністративної відповідальності в міграційній сфері.
3. Адміністративні стягнення та загальні правила їх накладення за проступки у сфері міграції.
4. Кримінальна відповідальність за правопорушення у сфері міграції.
5. Юридична відповідальність посадових осіб Державної міграційної служби України.

Додаткові питання:

- Назвіть підстави кримінальної відповідальності за правопорушення у сфері міграції.
- Назвіть види адміністративної відповідальності посадової особи Державної міграційної служби України.
- Дайте визначення дисциплінарної відповідальності.
- Які підстави для притягнення до дисциплінарної відповідальності Ви знаєте?
- Якими нормативно-правовими актами регламентується порядок притягнення посадових осіб Державної міграційної служби України до кримінальної відповідальності?
- Назвіть підстави притягнення до кримінальної відповідальності посадових осіб Державної міграційної служби України.

Тема № 12. «Міжнародне співробітництво поліції щодо протидії нелегальній міграції».

Семінарське заняття №12 Міжнародне співробітництво поліції щодо протидії нелегальній міграції

Навчальна мета заняття: *опанування поняттям та сутністю регулювання міграційно-правових відносин в окремих країнах, ознайомлення з основними положеннями міграційного законодавства Європейського Союзу, Сполучених Штатів Америки, Канади, Австралії, а також ознайомлення з пріоритетними напрямками діяльності Ради Європи щодо міграційної політики та міграційних правовідносин з Україною.*

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Правове регулювання міграційних процесів у США.
2. Законодавство в імміграційній сфері Канади.
3. Міграційне законодавство Австралії.
4. Діяльність Ради Європи та особливості міграційного законодавства Європейського Союзу.

Додаткові питання:

- Назвіть підстави для надання дозволу на тимчасове проживання іноземцю в Федеративній Республіці Німеччині.
- Охарактеризуйте правові засади діяльності Міністерства національної безпеки США в міграційній сфері.
- Охарактеризуйте систему відбору кандидатів на імміграцію в Канаді.
- Перерахуйте види віз в Австралії.
- Дайте характеристику особливостям міграційного законодавства Європейського Союзу.
- Визначте напрями діяльності Ради Європи та охарактеризуйте їх.

Теми рефератів:

1. Загальна характеристика міграційного законодавства Європейського Союзу.
2. Характеристика міграційного законодавства Великої Британії.
3. Юридична відповідальність за порушення міграційного законодавства Євросоюзу.
4. Характеристика міграційного законодавства Республіки Польща.

3. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

Контрольні питання, що виносяться на залік:

1. Протидія поліції нелегальній міграції.
2. Предмет та метод його правового регулювання міграційного права України.
3. Система міграційного права України.
4. Фактори впливу на формування системи міграційного права України.
5. Загальна характеристика інститутів і норм міграційного права України.
6. Джерела міграційного права України.
7. Порядок оприлюднення міграційно-правових актів.
8. Специфіка нормативно-правових актів у міграційній сфері.

9. Поняття та ознаки міграційно-правових відносин.
10. Особливості міграційно-правових відносин.
11. Суб'єкти міграційно-правових відносин.
12. Об'єкти міграційно-правових відносин.
13. Підстави виникнення, зміни та припинення міграційно-правових відносин.
14. Критерії класифікації міграційно-правові відносин.
15. Поняття та види суб'єктів міграційного права.
16. Співвідношення понять «суб'єкт міграційного права» та «суб'єкт міграційних правовідносин».
17. Складові елементи правового статусу суб'єкта міграційного права.
18. Поняття громадянства України.
19. Принципах правове регулювання громадянства України.
20. Підстави та форми набуття громадянства України.
21. Підстави та форми припинення громадянства України.
22. Поняття іноземних громадян, осіб без громадянства та біженців.
23. Правові засади статусу іноземних громадян, осіб без громадянства та біженців в Україні.
24. Основні права, свободи та обов'язки іноземних громадян, осіб без громадянства та біженців в Україні.
25. Поняття «біженець» та його зміст.
26. Особливості визначення прав біженців у міжнародному законодавстві.
27. Категорії осіб, які визначаються як такі, що потребують міжнародного захисту.
28. Порядок набуття статусу біженця в Україні.
29. Порядок набуття статусу особи, яка потребує додаткового захисту в Україні.
30. Підстави втрати статусу біженця в Україні.
31. Підстави втрати додаткового захисту в Україні.
32. Підстави та порядок позбавлення статусу біженця в Україні.
33. Підстави та порядок позбавлення додаткового захисту в Україні.
34. Правова характеристика документів, що дають право на виїзд з України та в'їзд в Україну.
35. Типи віз та загальна їх характеристика.
36. Обставини відмовлення у наданні візи іноземцям та особам без громадянства.
37. Підстави та порядок в'їзду на територію України та виїзду за її межі громадян України.
38. Умови та підстави в'їзду на територію України, транзитного проїзду через територію України та виїзду з території України іноземців та осіб без громадянства.
39. Правові підстави обмеження права іноземців та осіб без громадянства на свободу пересування та вільного вибору ними місця проживання.
40. Підстави та порядок висилання іноземців та осіб без громадянства за межі України.
41. Загальна характеристика процесу нелегальної міграції в країнах світу.
42. Поняття та ознаки нелегальної міграції.
43. Правова характеристика основних причин та умов нелегальної міграції.
44. Правові наслідки нелегальної міграції та вплив нелегальних мігрантів на рівень злочинності.

45. Ознаки та властиві торгівлі людьми як прояву нелегальної міграції.
46. Характеристика причин нелегальної міграції за сферами поширення та змістом.
47. Відмінність торгівлі людьми від нелегального переправлення мігрантів.
48. Нормативно-правові засади протидії торгівлі людьми в Україні.
49. Правова основа функціонування механізму протидії нелегальній міграції.
50. Мета загальної та спеціальної профілактики у боротьбі з нелегальною міграцією.
51. Система суб'єктів протидії нелегальній міграції та їх основні завдання щодо вказаної протидії.
52. Зміст та місце превентивних заходів у правовому механізмі протидії нелегальній міграції.
53. Поняття та зміст екстрадиції.
54. Основні етапи процесу екстрадиції.
55. Характеристика правосуб'єктності особи, що підлягає видачі.
56. Строки та процедура оформлення тимчасового арешту.
57. Мета та строки застосування екстрадиційного арешту.
58. Поняття та зміст екстрадиційної перевірки.
59. Підстави для відмови у видачі (екстрадиції) особи іноземній державі.
60. Підстави для застосування спрощеного порядку видачі фізичної особи.
61. Обставини, що мають бути відображені в письмовому клопотанні прокурора про затвердження згоди особи на видачу.
62. Характеристика нормативно-правового регулювання діяльності Державної міграційної служби України.
63. Принципи діяльності Державної міграційної служби України.
64. Завдання Державної міграційної служби України.
65. Основні функції Державної міграційної служби України.
66. Повноваження Державної міграційної служби України.
67. Сутність взаємодії Державної міграційної служби України з іншими владними суб'єктами з питань міграції.
68. Підстави кримінальної відповідальності за правопорушення у сфері міграції.
69. Види юридичної відповідальності посадової особи Державної міграційної служби України.
70. Сутність Дисциплінарної відповідальності посадової особи Державної міграційної служби України.
71. Підстави для притягнення до дисциплінарної відповідальності посадової особи Державної міграційної служби України.
72. Підстави та порядок притягнення посадових осіб Державної міграційної служби України до кримінальної відповідальності.
73. Назвіть підстави для надання дозволу на тимчасове проживання іноземцю в країнах Євросоюзу.
74. Правові засади діяльності Міністерства національної безпеки США в міграційній сфері.
75. Система відбору кандидатів на імміграцію в Канаді.
76. Характеристика візової системи в Австралії.
77. Характеристика особливостей міграційного законодавства Європейського Союзу.

78. Напрями діяльності Ради Європи та загальна характеристика міграційної політики Євросоюзу.

4. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. URL
2. Декларація [ООН] про територіальний притулок : прийн. Резолюцією 2312 (XXII) Ген. Асамблеї від 14.12.1967 URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_316#Text
3. Европейское соглашение об отмене виз для беженцев от 20.04.1959. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_311#Text
4. Європейська угода про передачу відповідальності за біженців : від 16.10.1980 ETS № 107 URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_306.#Text
5. Європейська угода про скасування віз для біженців : від 20.04.1959 ETS № 31 URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_311#Text
6. Конвенція [ООН] про статус біженців : від 28.07.1951. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Міжнародний документ. Рада Європи. 04.11.1950 . URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
8. Конвенція про статус апатридів : від 28.09.1954. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_232.#Text
9. Конвенція про статус біженців: Конвенція ООН від 28.07.1951 . URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011.
10. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права : від 16.12.1966 URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
11. Угода між Україною та Європейським Співтовариством про реадмісію осіб: Угода Європейського Союзу та України від 18.06.2007. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_851.
12. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
13. Податковий кодекс України : закон України від 02.12.2010 № 2755-VI URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

Основна література:

1. Міграційне право України : підручник / С.М. Гусаров, А.Т. Комзюк, О.Ю. Салманова та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, чл.-кор. НАПрН України С.М. Гусарова. Харків : Дім реклами, 2016. 296 с.
2. Міжнародне публічне право : підручник / Андрусевич А. О., Буткевич О. В., Гутник В. В. та ін. ; за ред. В. М. Репецького ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Ф-т міжнар. відносин. 2-ге вид., стер. Київ : Знання, 2012. 437 с.
3. Римаренко Ю. І. Міжнародне міграційне право : підручник : ун-т. курс / Ю. І. Римаренко ; Київ. нац. ун-т внутр. справ ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького ; Ін-т законодавства Верховної Ради України ; Ун-т сучас. знань ;

Маріупол. держ. гуманіт. ун-т. Київ : КНТ, 2007. 640 с. (Сер. «Міграційні процеси у сучасному світі»).

4. Тимченко Л. Д. Міжнародне право : підручник / Л. Д. Тимченко, В. П. Кононенко. Київ : Знання, 2012. 631 с.

5. Чехович С.Б. Міграційне право України : підручник / Чехович С.Б. К.: Школа, 2003. 368 с.

Додаткова література:

1. Адміністративно-правове регулювання міграційних процесів. Навчальний посібник / Колектив авторів; за редакцією д-ра юрид. наук, проф., С.М. Алфьорова. Дніпропетровськ : 2014. 303 с.

2. Афанасьєв К. К. Адміністративно-правове регулювання міграційних процесів : навч.-метод. посібник / К. К. Афанасьєв, О. М. Беницький, І. Г. Запорожець ; МВС України, Луганськ. Держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. Луганськ : РВВ ЛДУВС, 2009. 294 с

3. Грицай І.О., Наливайко Л.Р., Степаненко К.В. Міграційне право. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України). Хай-Тек Прес. 2014. 256 с.

4. Теліпко В. Е. Міжнародне публічне право : навч. посібник / В. Е. Теліпко, А. С. Овчаренко ; за загальною редакцією А. С. Овчаренко. Київ : Центр учб. літератури, 2010. 608 с.

5. Чехович С. Б. Елементарний курс міграційного права України : конспект лекцій ; навчальний посібник для студентів ВНЗ / С. Б. Чехович. Київ : МАУП, 2004. 216 с.

6. Крут, К. О. (2023) «Національна поліція України як суб'єкт протидії нелегальній міграції», *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*, 102(3 (Part 1), с. 111-120. doi: 10.32631/v.2023.3.10.
<https://visnyk.univd.edu.ua/index.php/VNUAF/issue/view/41/pdf102%283-1%29>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Пошукова система Google Академія (Google Scholar) - <http://scholar.google.com>

2. Сайт «Научная сеть» - <http://www.nature.ru/>

3. Сайт «Brain Maps» - <http://brain-maps.org/>

4. Сайт «Cyberleninka» - <https://cyberleninka.ru/>

5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua/>

6. <http://www.rada.kiev.ua/> – Верховна Рада України

7. <http://www.guds.gov.ua> – Головне управління державної служби України

8. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України

9. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України

10. <https://dmsu.gov.ua/> - Державна міграційна служба України. Офіційний портал.

11. <http://sfs.gov.ua> – Державна фіскальна служба України. Офіційний портал.